

John Taylor Gatto: Miért nem oktatnak az iskolák?

április 30, 2013

/a beszéd 1990. január 31-én hangzott el, amikor a szerző átvette New York városának Év Tanára díját. /

Mindazoknak a nagyszerű tanárismerőseimnek a nevében veszem át ezt a díjat, akik az évek során arra törekedtek, hogy a gyerekekkel való találkozásuk hiteles legyen; azoknak a férfiaknak és nőknek nevében, akik sosincsnek eltelve önmagukkal, akik szüntelenül kérdéseket tesznek föl, akik mindig igyekeznek megfogalmazni és újrafogalmazni, hogy mit is kellene jelentenie az „oktatás” szónak. Az Év Tanára díj birtokosa nem a legjobb tanár – ők túl csöndesek ahhoz, hogy csak úgy észrevehessük őket –, hanem zászlóvivő; azoknak a nyilvánosság előtt láthatatlan embereknek a jelképe, akik életüket örömmel állítják a gyerekek szolgálatába. Ez a díj éppen annyira az övék, mint az enyém.

Korunkban nagy válságát éli az iskola. Gyerekeink tizenkilenc ipari nemzet között sereghajtók olvasásban, írásban és számtanban. A legutolsók. A világ narkomániás gazdasága az árucikkek fogyasztására épül; ha nem vásárolnánk annyi álomport, az üzleti világ összeomlana – és az iskolák fontos értékesítési helyek. A tizenévesek között nálunk a legmagasabb az öngyilkosok aránya, és a többségük a gazdagok közül kerül ki, nem a szegények közül. Manhattanben az új házasságok ötven százaléka öt évet sem ér meg. Kétségtelen, hogy valami baj van.

Iskoláink válsága egy nagyobb társadalmi válságot tükröz. Úgy tűnik, elvesztettük az önazonosságunkat. Példa nélküli a gyerekek és az öregek világtól való elzárásának mértéke: senki sem beszél már velük. Márpedig ha a gyerekek és az öregek nem érintkeznek egymással naponta, akkor a közösség csak egy jövő

és múlt nélküli folytonos jelenben él. Valójában a „közösség” szó nem is nagyon használható az egymással való viselkedésünk megnevezésére. Hálózatokban élünk, nem közösségekben, és mindenki, akit csak ismerek, magányos ettől. Furcsa módon az iskola főszerepet játszik ebben a tragédiában, mint ahogy a társadalmi osztályok büntudatának növekedésében is. Úgy tűnik, emberválogatásra használjuk az iskolát, egy kasztrendszert hozunk létre, amelyben aztán ott vannak a metrókban barangolva kéregető és az utcán alvó érinthetetlenek.

Nagyon érdekes jelenségre lettem figyelmes huszonöt éves tanári pályafutásom alatt: a tanítás és az iskolák egyre jelentéktelenebbé válnak a bolygó nagy vállalkozásai számára. Senki sem hiszi már el, hogy a tudósokat természettudományi órákon képzik, a politikusokat állampolgári ismeretek órákon, a költőket angolórákon. Igazság szerint az iskolák valójában csak engedelmességet tanítanak. Nagy rejtély ez előttem, mert ezernyi emberséges, törődő ember dolgozik az iskolákban tanárként, segédként és igazgatóként, ám egyéni erőfeszítéseikben alulmaradnak az intézmény elvont logikájával szemben. Noha a tanárok törődnek a gyerekekkel és nagyon keményen dolgoznak, az intézmény pszichopata; nincs lelkiismerete. Megszólaltat egy csengőt, mire a versírás kellős közepén tartó fiatalembernek be kell csuknia a füzetét, és egy másik cellába kell vonulnia, ahol emlékezetébe kell vésnie, hogy az emberek és a majmok közös őstől származnak.

Kötelező oktatásunk rendszerét Massachusetts államban találták ki 1850 körül. Becslések szerint Massachusetts lakosságának nyolcvan százaléka ellenezte; néha fegyverekkel. A Cape Cod-i félszigeten fekvő Barnstable lakossága egészen az 1880-as évekig óvta a gyerekeit, de aztán a nemzetőrség elfoglalta a települést, és a gyerekek fegyveres őrizet mellett meneteltek iskolába.

Íme egy elgondolkodtató furcsaság: Ted Kennedy szenátor hivatala nemrégiben közzétett egy tanulmányt, amelyben az áll, hogy a kötelező oktatás bevezetése előtt az államban 98%-os

volt az írni-olvasni tudók aránya, utána pedig sosem emelkedett 91% fölé, ahol 1990-ben áll. Remélem, ezt érdekesnek találják.

Itt egy másik elgondolkodtató furcsaság: az otthoni iskoláztatás mozgalma szép csöndben akkorára nőtt, hogy ma már másfél millió fiatalt kizárólag a saját szülei tanítanak. Múlt hónapban az oktatási hírügynökség azt a meglepő hírt közölte, hogy úgy tűnik, az otthon tanított gyerekek gondolkodás terén öt vagy akár tíz évvel is megelőzik beiskolázott társaikat.

Nem hiszem, hogy egyhamar megszabadulunk az iskoláktól – az életben biztosan nem –, de ha változtatni szeretnénk a dolgok tudatlansági katasztrófába torkolló folyásán, akkor be kell látnunk, hogy az iskola nagyon jól „iskoláztat”, de nem „oktat” – tervezéséből kifolyólag. Nem a tanárok hibája ez, nem is a kevés pénzé, hanem arról van szó, hogy az oktatás és az iskoláztatás sosem lehet egy és ugyanaz a dolog.

Horace Mann, Barnard Sears, Harper (University of Chicago), Thorndyke (Columbia Teachers College) és még néhány más ember a tömegek tudományos igazgatására tervezte az iskolákat. Az iskolának az a feladata, hogy szabályok alkalmazása révén szabályos embereket állítson elő, megjósolható viselkedésű, irányítható embereket.

Az iskolák nagyon sikeresek ebben. Társadalmunk azonban szétesőben van, és egy ilyen társadalomban csak az önálló, magabiztos és individualista emberek sikeresek – hiszen halott az eltartottakat és a gyöngéket óvó közösségi élet. Mint már mondtam, lényegtelen, hogy mi kerül ki az iskolákból. A jól iskolázott emberek jelentéktelenek. Árulhatnak filmeket vagy borotvapengéket, aktákat tologathatnak és telefonon beszélhetnek, vagy számítógépek villogó képernyői előtt ülhetnek bután, de emberi lényekként hasztalanok. Hasztalanok mások és önmaguk számára.

Azt hiszem, a minket körülvevő napi szenvedést javarészt az okozza, hogy abszurd felnőttekké válásra kényszerítjük a gyerekeket, Paul Goodman harminc évvel ezelőtti szavaival élve. Az iskoláztatást érintő reformoknak foglalkozniuk kell az iskoláztatás abszurditásaival.

Abszurd és életellenes egy olyan rendszer részének lenni, amelyik pontosan ugyanolyan korú és ugyanahhoz a társadalmi osztályhoz tartozó emberekkel zár össze bennünket. Ez a rendszer gyakorlatilag elvágja az embert az élet mérhetetlen tarkaságától és az együttműködő változatosságtól; elvágja önmaga egy részétől, a saját jövőjétől, és egy folyamatos jelenhez igazítja, majdnem úgy, mint a televízió.

Abszurd és életellenes egy olyan rendszer részének lenni, amelyik arra kényszerít bennünket, hogy egy verset olvasó idegent hallgassunk, amikor mi építészettel szeretnénk tanulni, vagy hogy egy idegennel ücsörögve építészetről beszéljünk, amikor mi verset szeretnénk olvasni.

Abszurd és életellenes, hogy fiatalságunk minden napján egy gong hangjára cellából cellába vonuljunk egy olyan intézményben, amely nem engedi meg az egyedüllétet, sőt még az otthon szentélyébe is elkísér bennünket a „házi feladat” elkészítésének követelményével.

„Hogyan tanulnak meg olvasni?” – kérdik önök, a válaszom pedig a következő: „Emlékezzenek Massachusetts tanulságaira.” Ha a gyerekek teljes életet élhetnek, nem pedig korosztályokra osztottat cellákban raboskodva, akkor könnyedén megtanulnak írni, olvasni és számolni, feltéve, hogy mindezeknek a tevékenységeknek értelmét látják a körülöttük kibontakozó életben.

Ne feledjék azonban, hogy az Egyesült Államokban szinte senki sem kap sok megbecsülést, aki olvas, ír vagy számol. A fecsegők országa vagyunk, a fecsegőket fizetjük meg legjobban, a fecsegőket csodáljuk legjobban, így hát a gyerekeink

állandóan fecsegnek, utánozzák a televízióban látható mintaképeket és a tanárokat. Ma már nagyon nehéz megtanítani az „alapokat”, mert a társadalmunkban ezek valójában nem is alapok többé.

Jelenleg két intézmény irányítja a gyerekeink életét: a televízió és az iskola, ebben a sorrendben. Mindkettő végtelen, szünni nem akaró elvontsággá fokozza le a valódi világbeli bölcsességet, bátorságot, mértéktartást és igazságosságot. Az elmúlt évszázadokban a gyerekek és a kamaszok valódi munkával, valódi jótettekkel, valódi kalandokkal töltötték idejüket, és realisztikus keresést folytattak olyan mentorok után, akik azt taníthatták nekik, amit tényleg meg akartak tanulni. Sok időt töltöttek közösségi tevékenységekkel, a szeretet gyakorlásával, a közösség minden szintjének megismerésével és tanulmányozásával, a házépítés elsajátításával, és tucatnyi egyéb, a férfivá vagy nővé váláshoz szükséges feladattal.

A tanítványaimnak azonban az alábbiakra megy el az idejük:

A hét 168 órájából 56-ot alszanak a gyerekeim. Marad tehát 112 órájuk önmaguk megformálására.

A gyerekeim hetente 55 órát töltenek tévénézéssel a legújabb hírek szerint. Marad tehát heti 57 órájuk a felnőtté váláshoz.

A gyerekeim hetente 30 órát töltenek iskolában, körülbelül 6 órájukba kerül a készülődés, a bejárás és a hazajárás, és átlagosan heti 7 órát fordítanak a házi feladatokra. Ez összesen 45 óra. Ez idő alatt folyamatos megfigyelés alatt állnak, sem idejük, sem helyük nincs az egyedüllétre, és megfenyítik őket, ha a saját fejük szerint próbálnak mozogni térben és időben. Marad tehát heti 12 órájuk az egyedi tudat kialakítására. Persze a gyerekeim esznek is, ahhoz is idő kell; nem sok, mert a családi étkezés szokását már nem ismerik. Ha azonban heti 3 órát számítunk föl az esti étkezésekre, akkor azt kapjuk, hogy mindegyik gyereknek heti 9

órája marad önmagára.

Ennyi nem elég. Ennyi nem elég, ugye? Persze minél gazdagabb a gyerekek, annál kevesebb tévét néz, de a gazdag gyerekek idejét is éppen ilyen szűkre szabja a tömegszórakoztatás némileg gazdagabb tárháza, és az, hogy egy sor magánórára kötelezik olyan tárgyakban, amelyeket csak ritkán választ meg ő maga.

Furcsa, de mindezek csak kozmetikázottabb módjai az emberek függővé tételének. Az ilyen emberek képtelenek kitölteni a saját idejüket, képtelenek értelmes tartalommal és örömmel teli életet élni. Országos betegség ez, ez a függőség és céltalanság, és szerintem az iskolázásnak, a televízióknak és a tanítási óráknak – az egész chautauqua-elképzelésnek – sok közülük van hozzá.

Gondoljunk csak az országot pusztító dolgokra: a kábítószerre, az esztelen versengésre, a szórakozásból úzótt szexre, az erőszak pornográfiájára, a szerencsejátékokra, az alkoholra, és mind közül a legrosszabb pornográfiára, a vásárlásnak szentelt életre, a felhalmozásra mint filozófiára. A függő emberek szenvedélyei ezek, és az iskoláink elkerülhetetlenül ezt hozzák létre.

Szeretném ismertetni önökkel, hogy milyen hatással van a gyerekekre az, hogy megfosztják őket minden idejüktől – a felnőtté váláshoz szükséges idejüktől –, és elvontságokkal foglalkozásra kényszerítik őket. Hallaniuk kell ezt, mert csupán megtévesztés az a reform, amelyik nem veszi tűz alá ezeket a rendellenességeket.

1. A tanítványaimat nem érdekli a felnőttek világa. Ez szemben megy több ezer év tapasztalatával. A fiatalokat mindig is a nagyok alapos megfigyelése izgatta leginkább, de manapság senki sem akar felnőni. És ki hibáztathatja őket ezért? Játékok vagyunk.
2. A tanítványaimban szinte semennyi kíváncsiság nincs, és ami van, az sem tart sokáig; nem tudnak hosszabb ideig

figyelni, még az általuk választott dolgokra sem. Látnak valami kapcsolatot a teremváltásra újra meg újra felszólító csengő és az elillanó figyelem jelensége között?

3. A tanítványaimnak szegényes a jövőfelfogása, alig értik, hogy a holnap milyen bonyolultan kapcsolódik a mához. Mint már mondtam, folytonos jelenben élnek, tudatuk a jelen pillanatnál véget ér.
4. A tanítványaimat nem érdekli a múlt, nem fogják fel, hogy miként határozza meg a múlt a saját jelenüket, miként korlátozza a választásaikat, formálja értékeiket és életüket.
5. A tanítványaim kegyetlenek egymással, nem éreznek részvétet a szerencsétlenül járt iránt, kinevetik a gyengeséget, és megvetik azokat, akik nagyon is jól láthatóan segítséget igényelnek.
6. A tanítványaim kínosan érzik magukat meghitt vagy őszinte helyzetekben. Sejtésem szerint e tekintetben olyanok, mint a legtöbb örökbe fogadott ember, akit ismerek: nem tudnak mit kezdeni a valódi meghittséggel, mert egész életükben egy titkos belső ént védelmeztek egy olyan nagyobb külső személyiség burka alatt, amelynek mesterséges darabkáit a televízióból kölcsönözték, vagy a tanárok manipulálására szedték össze. Mivel nem azok, mint akiknek mutatják magukat, az álruhájukat elkoptatja a meghittség, így hát kerülniük kell a meghitt kapcsolatokat.
7. A tanítványaim anyagiasak, az anyagiasan mindent „osztályzó” tanárok példáját követik – és a televízióban látható mentorokét, akik a világon mindent ingyen kínálnak.
8. A tanítványaim függők, passzívak, és új kihívásokkal találkozva elbátortalanodnak. Ezt gyakran külső hősködéssel, dühvel vagy agresszivitással leplezik, odabent azonban bátorság nélküli úr van.

Említhetnék még mást is, amivel egy iskolareformnak meg

kellene birkóznia ahhoz, hogy az ország hanyatlását megakadályozza, de mostanra már megértették a mondandómat, akár egyetértenek vele, akár nem. Vagy az iskolák okozták ezeket a rendellenességeket, vagy a televízió, vagy mindkettő. Egyszerű számtan kérdése az egész: az iskola és a televízió veszi el a gyerekek minden idejét. Ez semmisítette meg a saját gyerekei oktatásából kiszorult amerikai családot. A televízióban és az iskoláztatásban kell rejlenie a hibának.

Mit lehet tenni? Először is napról napra, évről évre zajló szüntelen és vad országos vitára van szükségünk. Addig kell ordítóznunk és vitáznunk erről az iskola nevű dologról, amíg helyre nem hozzuk, vagy végképp el nem rontjuk. Vagy az egyik, vagy a másik. Ha helyre tudjuk hozni: jó. Ha nem tudjuk, akkor ott van az otthoni tanítás reményteljes útja. Ha erre fordítjuk a családnevelésre költött pénzt, akkor két legyet üthetünk egy csapásra: a családokat is rendbe hozzuk és a gyerekeket is.

Lehetséges valódi reform, de egy fillérbe sem kellene kerülnie. Újra kell gondolnunk az iskoláztatás alapjait, és el kell döntenünk, hogy mit és miért tanuljanak a gyerekek. Ez az ország 140 éven át a „szakértők” fölényes parancsnoki központjának, egy társadalommérnökökből álló központi elitnek a célkitűzéseit próbálta ráerőltetni az emberekre. Ez nem vált be. Nem fog beválni. Emellett ezzel durván elárulták a demokrácia ígéretét, amely pedig egykor csodálatos kísérletté tette ezt az országot. Az oroszok kísérlete, hogy platóni köztársaságot hozzanak létre Kelet-Európában, a szemünk előtt mondott teljes csődöt. A mi kísérletünk is, hogy ugyanazt a fajta központi merevséget erőltessük az emberekre az iskola felhasználásával, éppen darabjaira esik, bár lassabban és fájdalmasabban. Azért nem működik, mert az alapfeltevései gépiesek, emberellenesek, és ellenségesek a családi élettel szemben. Lehet gépies oktatással irányítani az életet, de az élet mindig visszavág a társadalmi rendellenességek fegyvereivel: kábítószerekkel, erőszakkal, önpusztítással,

közönnyel és a tanítványaimban látott tünetekkel.

Legfőbb ideje visszatekinteni, hogy újra szert tegyünk egy működő oktatási filozófiára. Az egyik kiváltképpen kedvelt filozófiám az európai uralkodó osztályok kedvence volt évezredekken át. Az óráimon annyit használok belőle, amennyit csak tudok; vagyis annyit, amennyivel még megúszom szárazon a kötelező oktatás jelenlegi intézményében. Azt hiszem, a szegény gyerekeknél éppen olyan jól beválik ez a filozófia, mint a gazdagoknál.

Az oktatás eme elit rendszerének magva az a hit, hogy az önismeret a tudás egyetlen igazi alapja. E rendszerben a gyerekeket minden életkorban magukra hagyják egy megoldandó problémával egy irányítatlan környezetben. A probléma néha nagyon kockázatos, például vágatás vagy ugratás egy lóval, ám természetesen elit gyerekek ezrei oldanak meg ilyesmiket sikeresen tíz éves koruk előtt. El tudják képzelni, hogy egy ilyen kihívásnak megfelelt ember valaha is kételkedni fog a képességeiben? A probléma néha a magány tökéletes elsajátítása, mint Thoreau esetében a Walden-tónál, vagy Einstein esetében a svájci vámhivatalban.

Egyik korábbi tanítványom, Roland Legiardi-Lura – noha szülei meghaltak, és semmit nem örökölt – egyedül biciklizte át az Egyesült Államokat, pedig jóformán még fiúkorban volt. Csoda hát, hogy amikor felnőtt fejjelel filmet szeretett volna készíteni Nicaraguáról, akkor egyetlen fillér és mindenféle filmes tapasztalat nélkül is nemzetközi díjat nyert? Pedig egyébként ácsként dolgozott.

Jelenleg elveszük a gyerekeinktől az önismeret kifejlesztéséhez szükséges összes időt. Ennek véget kell vetnünk. Olyan iskolai élményekben kell részesítenünk őket, amelyek visszaadják ennek az időnek a jelentős részét; már kiskoruktól kezdve rájuk kell bízunk a független tanulást; valószínűleg iskolai keretek között, de távol az intézményi környezettől. Olyan tantervet kell készítenünk, amely esélyt

biztosít mindegyik gyerek számára a saját egyéniségének és önbizalmának kifejlesztéséhez.

Nemrégiben hetven dollárt adtam egy tizenkét éves lány tanítványom kezébe, és az angolul nem beszélő anyjával együtt busszal elküldtem New Jersey partja mentén Sea Bright rendőrfőnökéhez, hogy meghívja egy ebédre és bocsánatot kérjen, amiért eldobott egy üdítő üveget a parton. E nyilvános bocsánatkérésért cserébe elértem a rendőrfőnöknél, hogy a lány egy napra betekintést nyerhessen egy kisvárosi rendőrség életébe. Pár nap múlva két másik tizenkét éves tanítványom utazott egyedül Harlemből a West First Streetig, ahol egy újság szerkesztőjénél kezdtek tanonckodni, a következő héten pedig három tanítványom reggel hatkor a jersey-i mocsár közepén fog állni, ahol egy teherszállító társaság vezetőjét tanulmányozzák, amint 18 kerekűeket indít Dallasba, Chicagóba és Los Angelesbe.

„Speciális” gyerekek ők egy „speciális” programban? Bizonyos értelemben igen, de a gyerekeken és rajtam kívül senki sem tud erről a programról. Barátságos, okos és éber Central Harlem-i gyerekekről van szó, de olyan rossz iskolázásban részesültek, hogy amikor hozzám kerültek, legtöbbször összeadni és kivonni sem tudott. És egyikük sem tudta, mennyi New York város népessége, vagy hogy milyen messze van New Yorktól Kalifornia.

Aggaszt ez? Természetesen, ám biztos vagyok abban, hogy ha szert tesznek önismeretre, akkor önállóan fognak tanulni; és csak az önálló tanulás bír tartós értékkel.

Tüstént szabad időt kell adnunk a gyerekeknek, mert ez az önismeret kulcsa, és amilyen gyorsan csak lehet, újra be kell vonnunk őket a való világba, hogy a szabad idejüket ne újabb elvontságokkal töltsék. Vészhelyzetben vagyunk, drasztikus tettek szükségesek a korrekcióhoz; a gyerekeink úgy hullanak az iskolázástól, mint a legyek. Mindegy, hogy jó vagy rossz iskolázásról van szó. Lényegtelen.

Mire van még szüksége egy átalakított iskolarendszernek? Többé nem élösködhet a dolgozó közösségen. Az emberiség főkönyvében csak a mi megtépzott bejegyzésünk szól arról, hogy elraktározzuk a gyerekeket és egyáltalán nem kérjük őket a közjó szolgálatára. Azt hiszem, az iskoláztatásnak egy darabig magában kell foglalnia a közmunkát. Amellett, hogy önzetlen cselekvésre tanít, ez a leggyorsabb módja annak, hogy a gyerekek valódi felelősséget kapjanak az életben.

Öt éven át vezettem egy gerillaprogramot, amelyben minden gyereknek – gazdagnak és szegénynek, okosnak és butának – évente 320 óra kemény közmunkát kellett végeznie. Évekkel később felnőttként tucatszám jöttek vissza hozzám, és elmondták, hogy a másik ember segítségének tapasztalata megváltoztatta az életüket. Megtanultak új módokon látni, megtanulták újragondolni a céljaikat és értékeiket. Tizenhárom éves korukban történt ez, a kísérleti iskola programomban; csak azért volt lehetséges, mert a gazdag iskolanegyedemben zűrzavar uralkodott. Amikor „stabilizálódtak” a dolgok, bezárták a kísérleti iskolát. Nagyon kevés pénz fölhasználásával nagyon sikeresnek bizonyult a meglehetősen vegyes gyerekcsoportokkal, nem engedélyezhették a fennmaradását. Rossz színben tűntek föl mellettünk a drága elitprogramok.

A városban nincs hiány valódi problémákból. Megkérhetjük a gyerekeket, hogy segítsenek a megoldásukban, cserébe pedig megbecsülést és figyelmet kapnak a felnöttek egész világától. Ez jó a gyerekeknek, és jó nekünk többieknek is. Ez a tanterv Igazságot tanít, az összes elit oktatási rendszer négy legfőbb értékének egyikét. Ami jó a gazdagoknak és a hatalmasoknak, az bizony jó nekünk többieknek is; mi több, az ötlet teljesen ingyenes, mint ahogyan az összes többi valódi reformötlet is az oktatásban. A még több pénz és a még több ember csak tovább fogja betegíteni ezt az amúgy is beteg intézményt.

Önálló tanulás, közmunka, kalandos tapasztalatok, jó nagy adag magánélet és egyedüllét, ezernyi különféle gyakorlati

lehetőség egynapos vagy hosszabb változatban – ezekkel mind hathatósan, olcsón és eredményesen lehet valódi iskoláztatási reformot kezdeni. Ám egyetlen nagyszabású reform sem fogja helyrehozni sérült gyerekeinket és sérült társadalmunkat, amíg az „iskoláról” alkotott elképzelésünkbe nem szőjük bele az oktatás fő hajtómotorjaként a családot. A svédok 1976-ban jöttek rá erre, amikor lényegében megszüntették a nem kívánt gyerekek örökbefogadásának intézményét, és inkább arra használták nemzetük idejét és kincseit, hogy megerősítsék a létező családokat, és így ne legyenek többé nem kívánt gyerekek. Nem értek el teljes sikert, de azt igenis elérték, hogy a nem kívánt svéd gyerekek száma az 1976-os 6000 főről 1986-ra 15 főre csökkent. Vagyis meg lehet csinálni. A svédok nem kívántak tovább fizetni azokért a társadalmi bajokért, amelyek a gyerekek idegeneknél nevelkedéséből adódtak, így hát tettek valamit ebben az ügyben. Mi is képesek vagyunk rá.

A család az oktatás fő hajtómotorja. Ha az iskolákat a gyerekek szülőktől való elszakítására használjuk – és tévedés ne essék, ez a legfőbb feladatuk amióta John Cotton 1650-ben ezt tette meg a Massachusetts Bay Colony iskoláinak céljaul, és amióta Horace Mann ezt tette meg a massachusettsi iskolák céljaul 1850-ben –, akkor folytatódni fognak a jelenlegi rémségek. Minden jó élet alapját a családi tanterv jelenti, és mi eltávolodtunk ettől a tantervtől; ideje visszatérni hozzá. A józan oktatáshoz úgy találjuk meg az utat, ha az iskoláink élen járnak a családi élet intézményesített szorongatásának megszüntetésében, és elősegítik a szülők és a gyerekek iskolaidő alatti együttlétét, hogy így megerősödhesse a családi kötelékek. Ez volt a valódi célom, amikor elküldtem a lányt és az anyját Jersey partja mentén a rendőrfőnökhöz. Sok ötletem van a családi tanterv elkészítéséhez, és szerintem önök közül sokaknak szintén sok ötlete lesz, ha egyszer elkezdenek gondolkodni rajta. Az iskolákat megreformálni képes alulról szerveződő gondolkodás elindításával az a legnagyobb gondunk, hogy óriási érdekeltségek vannak, amelyek elveszik mindenki más elől a megszólalási lehetőséget, és éppen az

iskoláztatás mai formájából húznak hasznot, noha az ellenkezőjét állítják. Követelnünk kell, hogy új hangok és új ötletek is meghallgattassanak: az én ötleteim és önkéi. Mindannyian eleget hallottuk már a televízióból és a sajtóból áradó szentesített hangokat; nem még több „szakértői” véleményre van szükség, hanem egy évtizeden át tartó vitára, amelybe mindenki beleszólhat. Az oktatási szakértőknek sosem volt igazuk, a „megoldásaik” drágák, önérdékeket szolgálnak, és mindig további központosítással járnak. Elég ebből. Ideje visszatérni a demokráciához, az egyéniséghez és a családhoz. Elmondtam a mondandómat. Köszönöm.

Fordította: Mohari András

További cikkek Gattotól: Egy tanulságos történet